

NATIONWIDE CHILDREN'S
When your child needs a hospital, everything matters.™

Helping Hand™

Health Education for Patients and Families

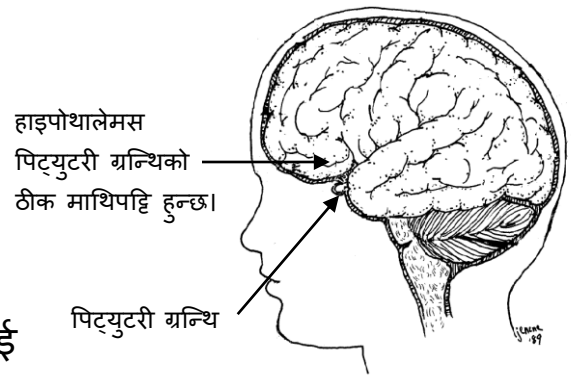
बालबालिकामा असामयिक (प्रारम्भिक) यौनावस्था Precocious (Early) Puberty in Children (Nepali)

यौनावस्था (PU ber ty) त्यो समय हो जहाँ बच्चाको शरीर र मस्तिष्क एक वयस्कको रूपमा विकास हुँदै परिपक्व हुन थाल्छ। पुरुष यौनावस्था सामान्यतया करिब 12 वर्षको उमेरमा सुरु हुन्छ। महिला यौनावस्था करिब 10 वर्षको उमेरमा हुन्छ। कहिलेकाहीँ, यद्यपि यौनावस्था समयभन्दा चाँडै र कुनै सङ्केत नदेखिँदै सुरु हुन सक्छ। पुरुष यौनावस्था 9 वर्षको उमेर नपुग्दै र महिला यौनावस्था 8 वर्षको उमेर नपुग्दै सुरु हुने क्रमलाई असामयिक (pre KOH shuss) वा प्रारम्भिक यौनावस्था भनिन्छ।

प्रारम्भिक यौनावस्थाका कारक तत्त्वहरू

मस्तिष्कको एउटा भाग (हाइपोथालेमस) ले मस्तिष्कको अर्को भाग (पिट्युटरी ग्रन्थि) लाई हर्मोनहरू (तस्विर 1 मा देखाइएअनुसार) निकाल्न भनेपछि यौनावस्था सुरु हुन्छ। यी हर्मोनहरूले शरीरलाई पुरुषहरूमा यौन हर्मोनहरू-टेस्टोस्टेरोन र महिलाहरूमा एस्ट्रोजन बनाउन भन्छन्।

धेरैजसो बालबालिकामा कुनै ज्ञात कारणविना नै प्रारम्भिक यौनावस्था सुरु हुन्छ। यो पारिवारिक विशेषता हुन सक्छ। कहिलेकाहीँ, मस्तिष्कमा चोटपटक, ट्युमर वा सङ्क्रमण जस्ता समस्या हुन्छ। यौन ग्रन्थिहरू (वीर्यकोष वा अण्डाशय), थाइराइड ग्रन्थि वा एड्रेनल ग्रन्थिहरूमा समस्या भयो भने पनि प्रारम्भिक यौनावस्था हुन सक्छ।

तस्विर 1 हाइपोथालेमसले पिट्युटरी ग्रन्थिलाई यौनावस्था सुरु गर्ने हर्मोनहरू निकाल्न भन्छ।

प्रारम्भिक यौनावस्थाका सङ्केतहरू

प्रारम्भिक यौनावस्था भएका बालबालिकाहरूमा यीमध्ये एउटा वा धेरै सङ्केतहरू देखा पर्न सक्छन्:

- छिटो उचाइ बढ्ने - वृद्धि लहर
- गुप्ताङ्ग वा काखीमुनि राँ आउने
- वयस्क शरीरको गन्ध आउने
- इन्डिफोर आउने

बच्चा पुरुष वा महिला के-को रूपमा जन्मिएको हो भन्ने आधारमा अन्य सङ्केतहरू देखा पर्न सक्छन्।

पुरुष यौनावस्था:

- अनुहारमा राँ आउने
- वीर्यकोष र लिङ्ग बढ्ने
- आवाज भारी हुने

महिला यौनावस्था:

- स्तन विकास हुने
- योनीबाट पानी बग्ने वा रक्तस्राव हुने

प्रारम्भिक यौनावस्थाका मुख्य चिन्ताका विषयहरू:

- यौनावस्था सकिएपछि हड्डीको विकास रोकिन्छ। कुनै बच्चा आफ्नो उमेरका अन्य साथीभन्दा अग्लो भए तापनि, उनीहरू आफ्नो पूर्ण वयस्क उचाइमा पुग्न सक्दैनन्।
- प्रारम्भिक यौनावस्थाले बच्चालाई भावनात्मक र सामाजिक रूपमा व्यवहार गर्न गाह्रो बनाउन सक्छ। उनीहरूलाई आफू उपयुक्त नभएको महसुस हुन सक्छ। उनीहरू उदास, झिजो मान्ने वा झगडालू हुन सक्छन्। उनीहरूलाई अरूले चिढ्याउँन सक्छन्।

निदान

तपाईंको बच्चाको स्वास्थ्य सेवा प्रदायक वा बाल चिकित्सा एन्डोक्रिनोलोजिस्ट (बालबालिकाको वृद्धि र हर्मोनसम्बन्धी विकारहरूमा विशेषज्ञ) ले निम्नका लागि आदेश दिन सक्नुहुन्छ:

- हर्मोनका स्तरहरू जाँच गर्नका लागि रक्त परीक्षणहरू गर्ने।
- हड्डीहरू धेरै छिटो विकास भइरहेका छन् कि छैनन् भनी बुझ्नका लागि हातको एक्स-रे गर्ने, जसलाई बोन एज एक्स-रे भनिन्छ।
- ट्युमर, असामान्य वृद्धि वा अन्य समस्याहरू छन् कि छैनन् भनी हेर्नका लागि CT स्क्यान, म्याग्नेटिक रिजोनान्स इमेजिङ (MRI) र अल्ट्रासाउन्ड जस्ता अन्य परीक्षणहरू गर्ने।

उपचार

उपचार गर्नुको उद्देश्य भनेको प्रारम्भिक यौनावस्थालाई रोक्नु वा उल्टाउनु हो। यसरी, तपाईंको बच्चा आफ्नो पूर्ण वयस्क उचाइमा बढ्न र सही उमेर नहुँदासम्म यौनावस्थामा ढिलाइ हुन सक्छ। उपचारको प्रकार समस्या निम्त्याउने कारणमा निर्भर हुन्छ। तपाईंको बच्चालाई निम्न आवश्यक पर्ने सक्छ:

- पिट्युटरीलाई हर्मोनहरू निकाल्नबाट रोक्ने औषधिहरू। यसले यौन विकासमा ढिलाइ गर्न सक्छ।
- हर्मोन असन्तुलन निम्त्याउने अन्य समस्याहरू समाधान गर्ने उपचारहरू।

कहिलेकाहीं कुनै उपचार आवश्यक हुँदैन।

तपाईंको बच्चाका लागि स्याहार

- सामान्य रूपमा भन्नुपर्दा, तपाईंको बच्चासँग के भइरहेको छ भन्ने बारेमा कुराकानी गर्नुहोस्। उनीहरूलाई यौनावस्थामा देखिने सङ्केतहरू ठूला बालबालिका र किशोरकिशोरीहरूका लागि सामान्य हुन् तर उनीहरूको शरीर अलि चाँडै विकसित हुन थालेको मात्र हो भनेर बताउनुहोस्।
- उनीहरूको रूप-रङ्गमा भन्दा पनि विद्यालय, खेलकूद र अन्य क्रियाकलापहरूमा उनीहरूको सफलतामा ध्यान दिनुहोस्।
- अरूले चिढ्याउँदा वा डिप्रेसन हुँदा भावनात्मक तनावका सङ्केतहरू हेर्नुहोस्। चेतावनी सङ्केतहरू खराब ग्रेड, विद्यालयमा समस्या वा दैनिक क्रियाकलापहरूमा रुचि गुम्ने हुन सक्छन्।